

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/12/2016
Identifikačné číslo spisu: 3015200085
Dátum vydania rozhodnutia: 27.09.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:3015200085.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členov senátu Mgr. Viliama Pohančeniča a JUDr. Viery Nevedelovej, v právnej veci navrhovateľa: D. F., nar. XX.XX.XXXX, Y. XXXX/X-X, U. Q. U., proti odporcovi: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ulica 29. augusta 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č. XXX XXX XXXX X zo dňa XX.XX.XXXX o invalidnom dôchodku, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 15Sd/19/2015-23 zo dňa 16.11.2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 15Sd/19/2015-23 zo dňa 16.11.2015 p o t v r d z u j e .

Navrhovateľovi právo na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd v Trenčíne napadnutým rozsudkom č. k. 15Sd/19/2015-23 zo dňa 16.11.2015 potvrdil ako vecne správne a zákonné rozhodnutie odporcu č. XXX XXX XXXX X zo dňa 26.11.2014 (ďalej aj len „napadnuté rozhodnutie odporcu“), ktorým odporca podľa § 73, § 112 ods. 4 a 6 a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) zvýšil navrhovateľovi sumu invalidného dôchodku od 22.09.2014 na 225,60 eur mesačne z dôvodu, že od tohto dátumu je jeho pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 60%. Odporcovi náhradu trov konania nepriznal. Krajský súd v odôvodnení rozsudku poukázal na to, že z posudkového a dávkového spisu zistil, že navrhovateľ pracoval ako informátor, kurič, pomocný skladník. Od roku 1990 poberal čiastočný invalidný dôchodok. Bol uznaný invalidným od apríla 2010 s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v porovnaní so zdravou fyzickou osobou 45% plus 10%. Za rozhodujúce zdravotné postihnutie bola určená strata jedného oka pri zachovaní zrakových funkcií na druhom oku podľa kapitoly VII, oddielu A, položky 7 prílohy č. 4 k zákonu č. 461/2003 Z. z. Celková miera poklesu schopnosti bola navýšená o 10% za iné zdravotné postihnutie - cukrovku. Na žiadosť navrhovateľa o zvýšenie sumy invalidného dôchodku bol jeho zdravotný stav posúdený pobočkou odporcu v Topoľčanoch dňa 11.11.2014. Posudková lekárka uviedla, že v júni 2014 navrhovateľ

prekonal infarkt srdca a je liečený na ischemickú chorobu srdca a vysoký tlak. V rámci odvolacieho konania po opakovanom prerokovaní bol jeho zdravotný stav posúdený dňa 19.01.2015 posudkovou lekárkou sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky Topolčany a dňa 28.01.2015 posudkovým lekárom Sociálnej poisťovne, ústredia, vysunuté pracovisko v Trenčíne. Závery posudkových lekárov boli totožné, t.j. došlo k zmene rozhodujúceho zdravotného postihnutia, ktorým už nie je jednoosť ale ischemická choroba srdca - posúdená na 50%-nú mieru poklesu, čo je horná hranica z daného percentuálneho rozpätia. Percentuálna miera poklesu bola navýšená o zákonom povolené maximum, t.j. o 10% za iné zdravotné postihnutia, medzi ktoré bola zaradená okrem iného aj strata jedného oka. Vzhľadom na uvedené došlo k navýšeniu celkovej miery poklesu navrhovateľa na 60 %. Z vykonaného prieskumu krajský súd dospel k záveru, že opravnému prostriedku navrhovateľa nemožno priznať úspech. V posudzovanej veci príslušní posudkoví lekári dostatočne posúdili aj na základe vlastných vyšetrení zdravotný stav navrhovateľa. Všetky posudky sú po stránke medicínskej náležite zdôvodnené a v zásadných otázkach si vzájomne neodporujú. Krajský súd zotrval na názore, že v súčasnosti zdravotný stav navrhovateľa neodôvodňuje zmenu pre iný záver, než aký prijali posudkoví lekári pobočky odporcu a ústredia. Napadnuté rozhodnutie odporcu zodpovedá zákonu a krajský súd ho považoval za preskúmateľné. Navrhovateľ v konaní nepredložil žiaden dôkaz, ktorý by nasvedčoval inému rozsahu zdravotného poškodenia, ako bol v čase posudzovania jeho zdravotného stavu a rozhodovania odporcom ustálený. K námietke navrhovateľa, že zákon je voči nemu diskriminačný a tvrdý, krajský súd poznamenal, že odporca pri zvýšení sumy invalidného dôchodku vychádzal z posudkových záverov posudkových lekárov sociálneho poistenia a zo skutočností, ktoré boli preukázané počas konania o zmene sumy invalidného dôchodku. Konkrétnu výšku dávky nie je možné ovplyvniť, lebo sa k nej dospelo na podklade platných právnych predpisov v čase vydania napadnutého rozhodnutia odporcu. Platný právny stav neumožňuje v posudzovanom prípade odstrániť tvrdosť zákona žiadnym relevantným spôsobom.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie vyjadrujúc nesúhlas so zákonom, ktorý je voči nemu ako osobe so zdravotným postihnutím nespravodlivý. Uviedol, že je to zákon, ktorý na jednej strane sleduje percentá postihnutia a uznáva za postihnutého dôchodcu, keď je miera postihnutia 40% a viac a na druhej strane neprihliada na to, že postihnutý má diagnózy, ktoré sú ohodnotené jedna na 45% a druhá v rozmedzí 40 až 50%. Je trochu nepochopiteľné, že 10% na iné diagnózy, ktoré mu boli uznané za cukrovku a iné choroby, dokážu pojať diagnózu so 45%. Ďalej namietal, že nevie, aké dôkazy má predložiť, keď je prakticky 25 rokov nevidiaci na pravé oko, je po štyroch operáciách a je mu naň určená slepota. Pravidelne navštevuje očného lekára, jeho zdravotný stav sa už nezlepšil, skôr vekom a okolnosťami sa zhorší aj zdravé oko. V roku 2014 prekonal infarkt srdca a požiadal o prešetrenie zdravotného stavu. Stanovisko odporcu aj krajského súdu je jednoznačné, percentá sa nespočítavajú. Na záver navrhovateľ položil otázku, koľko diagnóz so 45%-nou mieru poklesu je hranica, ktorá sa dá vtláčiť do 10% a kde je posúdenie jeho zdravotného stavu.

Odporca vo vyjadrení k odvolaniu navrhol, aby odvolací súd potvrdil rozsudok krajského súdu z dôvodu jeho vecnej správnosti. Dôvody, ktoré uviedol navrhovateľ v odvolaní, nepovažoval za opodstatnené. Na posúdenie dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu a jeho následkov na schopnosť fyzickej osoby vykonávať zárobkovú činnosť sa vyžadujú odborné lekárske znalosti. Vo veciach sociálneho poistenia je dokazovanie zverené posudkovým lekárom, a to tak na účely správneho, ako aj súdneho konania. Navrhovateľ v odvolacom konaní neuviedol žiadne nové skutočnosti, ktoré by spochybňovali úplnosť, objektivitu a presvedčivosť posudkov posudkových lekárov sociálneho poistenia zadovážených v tomto konaní. Pochybnosti navrhovateľa o nesprávnom posúdení jeho zdravotného stavu sú nedôvodné a vyvolané jeho subjektívnym presvedčením, čo nezakladá dôvod na spochybnenie správnosti skutkových zistení a záverov prijatých v správnom konaní. Skutkové okolnosti týkajúce sa rozsahu zdravotného poškodenia navrhovateľa boli ozrejmené príslušnými posudkovými lekármi sociálneho poistenia, sú úplné, dostatočne podložené odbornými vyšetreniami a nálezmi, ako aj zdravotnou dokumentáciou, sú bez nejasností a vnútorných rozporov a vo svojich záveroch sa zhodujú. Nebol preto daný dôvod na ďalšie dokazovanie. Nakoľko navrhovateľ v konaní nepreukázal, že by sa jeho zdravotný stav zhoršil v rozsahu odôvodňujúcom určenie vyššej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, nevznikol mu nárok na zvýšenie sumy invalidného dôchodku.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj len „S.s.p.“). V zmysle § 492 ods. 2 S.s.p. odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno vyhovieť.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia odporcu o zvýšení invalidného dôchodku navrhovateľovi a posúdenie, či jeho zdravotné postihnutie odôvodňuje určenie vyššej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

Navrhovateľ sa domáhal uznania viac ako 60%-nej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je uvedená v prílohe č. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. Určuje sa v percentách podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu, a so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí. Jednotlivé percentuálne miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa nesčítavajú. Mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určenú podľa odseku 6 možno zvýšiť najviac o 10%, ak závažnosť ostatných zdravotných postihnutí ovplyvňuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť (§ 71 ods. 5 až 8 zákona č. 461/2003 Z. z.).

Dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav je taký zdravotný stav, ktorý spôsobuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a ktorý má podľa poznatkov lekárskej vedy trvať dlhšie ako jeden rok. Pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje porovnaním telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom a telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti zdravej fyzickej osoby. Na určenie zvýšenia hodnoty miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v porovnaní so zdravou fyzickou osobou sa vychádza z predchádzajúceho výkonu zárobkovej činnosti, dosiahnutého vzdelania, skúsenosti a schopnosti rekvalifikácie. Obdobne to platí, ak pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je dôsledkom viacerých zdravotných postihnutí podmienujúcich dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav (§ 71 ods. 2, 3 zákona č. 461/2003 Z. z.).

Podľa § 112 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z., výplata dávky sa zastaví, uvoľní alebo sa dávka vypláca v nižšej sume alebo vo vyššej sume, ak sa zmenia skutočnosti rozhodujúce na nárok na výplatu dávky.

Z administratívneho spisu mal odvolací súd za preukázané, že navrhovateľ bol od 09.01.1990 uznaný čiastočne invalidným pre stratu oka, pričom mu bola určená 45%-ná miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Od apríla 2010 mu bola určená 55%-ná miera poklesu. Dňa 11.11.2014 bol v lekárskom posudku posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky Topoľčany po podaní žiadosti navrhovateľa o zvýšenie sumy invalidného dôchodku prehodnotený jeho zdravotný stav, v ktorom ho posudkový lekár uznal naďalej invalidným a mieru poklesu mu navýšil na 60%. Zdravotný stav navrhovateľa bol po podaní opravného prostriedku proti napadnutému rozhodnutiu odporcu opätovne prehodnotený v lekárskech posudkoch zo dňa 19.01.2015 a 28.01.2015. Posudkoví lekári zhodne dospeli k záveru, že pokles miery schopnosti navrhovateľa vykonávať zárobkovú činnosť v porovnaní so zdravou fyzickou osobou je 60%.

Z lekárskeho nálezov založených v posudkovej dokumentácii nevyplýva, že by zdravotné postihnutie navrhovateľa zodpovedalo vyššej miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Vzhľadom na to, že posudzovanie miery funkčnej poruchy je odbornou medicínskou otázkou, aj rozhodnutie súdu závisí predovšetkým na odbornom lekárskom posúdení. Súd si preto nemôže urobiť o tejto odbornej

otázke vlastný úsudok. Posudok, ktorý spĺňa požiadavky úplnosti, celistvosti a presvedčivosti a ktorý sa vysporiadava so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami, býva spravidla rozhodujúcim dôkazom pre posúdenie správnosti a zákonnosti preskúmaného rozhodnutia. Podľa názoru odvolacieho súdu posudky posudkových lekárov sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky Topoľčany zo dňa 11.11.2014 a zo dňa 19.01.2015, ako aj posudok posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, ústredia, vysunuté pracovisko v Trenčíne zo dňa 28.01.2015 tieto podmienky spĺňajú.

Pokiaľ navrhovateľ namietal, že odporca nedostatočne zvýšil jeho celkovú mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, túto námietku aj odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodnú. Posudkoví lekári sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky Topoľčany a ústredia v posudkoch zohľadnili všetky zdravotné postihnutia navrhovateľa a ním predkladané odborné lekárske nálezy, ktoré v posudkoch riadne vyhodnotili. Zhodne dospeli k záveru, že rozhodujúcim zdravotným postihnutím navrhovateľa je podľa doložených lekárskeho nálezu „Ischemická choroba srdca riešená operačne so strednou záťažou“. Takémuto postihnutiu zodpovedá rozpätie 40% až 50%-nej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť podľa kapitoly IX, oddielu A, položky 8, písmeno b) prílohy č. 4 zákona č. 461/2003 Z. z., pričom navrhovateľovi bola určená najvyššia možná miera poklesu tejto schopnosti, t.j. 50%. Posudkoví lekári pritom vzali pri určení celkovej miery poklesu do úvahy aj ďalšie zdravotné ťažkosti navrhovateľa (cukrovku s ľahkými komplikáciami, obezitu, ochorenie chrbtice a stratu zraku), ktoré vyhodnotili ako iné zdravotné postihnutia, ktoré odôvodňujú zvýšenie miery poklesu najviac o 10 % podľa § 71 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z. Posudkový lekár v posudku zo dňa 28.01.2015 konštatoval, že neuropatia a nefropatia zodpovedá dolnej hranici zákonom stanoveného rozmedzia, hypertenzia nie je sprevádzaná ťažkými orgánovými zmenami a ostatné ochorenia sú menej významné

Medzi závermi posudkov neboli zistené rozpory a o ich odbornej úrovni nemal dôvod pochybovať ani odvolací súd. Posudkoví lekári zohľadnili všetky ochorenia navrhovateľa na základe aktuálnych odborných nálezu.

Tvrdenie navrhovateľa, že jeho súčasné, v konaní preukázané zdravotné postihnutia zodpovedajú vyššej miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, nebolo lekárske nálezi preukázané. Jeho subjektívne presvedčenie, že zdravotné postihnutie zodpovedá vyššej miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, nie je rozhodujúce, pretože posúdenie rozsahu zdravotného poškodenia a jeho následkov na schopnosť občana vykonávať zárobkovú činnosť vyžaduje odborné lekárske znalosti a vo veciach sociálneho zabezpečenia je zverených posudkovým lekárom sociálneho poistenia.

Odvolací súd z ľudského hľadiska vníma, že pre navrhovateľa sa javí zákon určujúci percentuálnu mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť tak, že za rozhodujúce zdravotné postihnutie určí mieru poklesu, ktorú môže v zmysle § 71 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z. navýšiť z dôvodu akýchkoľvek ďalších diagnóz najviac o 10%, ako tvrdý a diskriminačný. Zároveň chápe, že navrhovateľ nesúhlasí s tým, že aj napriek tomu, že ďalšie diagnózy (ostatné ochorenia) by v prípade rozhodujúceho zdravotného postihnutia boli určené vyššou percentuálnou mierou poklesu, ale ak ich posudkový lekár posúdi ako ostatné ochorenia, môže za ne určiť maximálne 10%, pretože percentá za jednotlivé diagnózy sa nesčítavajú. Odvolací súd v súvislosti so situáciou navrhovateľa poukazuje na to, že správne orgány ani súdy nemajú snahu účelovo znižovať závažnosť jeho zdravotného postihu a následných obmedzení, s ktorými sa stretáva v spojení s problémami, ktoré mu spôsobuje jeho zdravotný stav. Na druhej strane, správne orgány aj súdy preskúmajúce rozhodnutia správnych orgánov týkajúce sa invalidných dôchodkov sú povinné rešpektovať platnú právnu úpravu tohto inštitútu v Slovenskej republike.

V tejto súvislosti považoval odvolací súd za potrebné poukázať na rozsudok sp. zn. 1Sdo/8/2006 zo dňa 28.11.2006, v ktorom najvyšší súd konštatoval, že je na vôli daného zákonodarcu, aby si upravil konkrétne podmienky vyplácania dávok sociálneho zabezpečenia, teda aj invalidného dôchodku, pričom „... Sprísnenie vyplácania sociálnych dávok v krajine ešte neznamená, že tieto sa vyplácajú, resp. nevyplácajú v rozpore s Dohovorom o minimálnej norme sociálneho zabezpečenia. Konkrétnosť právneho predpisu záleží nielen na otázkach všeobecného charakteru, ale aj na ekonomických a iných podmienkach tej - ktorej krajiny a na filozofii vyplácania sociálnych dávok.“

Na záver je potrebné dodať, že „... Zo žiadneho právneho predpisu pritom nevyplýva oprávnenie súdu odstrániť tvrdosť zákona.“ (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9So/216/2011 zo dňa 12.12.2012).

Odvolací súd poznamenáva, že navrhovateľ môže opätovne požiadať odporcu o preskúmanie miery poklesu schopnosti alebo o zmenu rozhodujúceho postihnutia a stanovenie novej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, ak by v budúcnosti došlo k zhoršeniu jeho zdravotného stavu.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil podľa § 250ja ods. 3 v spojení s § 219 ods. 1, 2 O.s.p. ako vecne správny.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 a § 250k ods. 1 O.s.p. tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo navrhovateľ nebol v tomto konaní úspešný.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.